

Catonis disticha, siue
Carmen de moribus.

Decij Laberij, P. Syri, & aliorum veterum
sententiæ, Iambicis versibus
singulis comprehensæ.

Et alia, quæ sequens pagina indicat.

Omnia ex veteribus libris emendatiora.

LVTETIÆ,
Ex officina Roberti Stephani.
M. D. LXXVII.

In hoc libello hæc continentur.

Lex à Deo per Mosem tradita, ex interpretatione Sulpicij
Seueri lib. II. *historiæ sacræ.* fol. 2. v^o.

Catonis libri, qui inscriptus fuit Carmen de moribus, frag-
mentum, ex A. Gellio lib. XII. Noct. cap. II. fol. 4—11.

Decij Laberij, P. Syri, & aliorum veterum auctorum sen-
tentia, Iambicus versibus singulis comprehensa, ordine
alphabetico eo quo in veteribus libris extant, in quibus
Senecæ Philosophi sententiæ inscribuntur. fol. 12—19.

Lucilij de virtute, ex Lactantio lib. VI. Inst. cap. V. fol. 19. v^o.

Ausonij septem sapientum sententiæ, & de viro bono A-
croasis. fol. 20.—22.

Epiçterica. fol. 22.

ANTONIO ET VIDO,
ANT. OISELII IC. FF.

HAEC quæ plures immerito negligunt, ego tanti facio ut vix de manibus ponam, volui etiã nitidiora extare quam hactenus edita sunt: nec in eam rem piguit bonas horas impedere, vel tenerioris ætatis gratia, quam ab ipsis cunabulis purioribus cibus educi virorũ maxime interest. Quid præstiterim non omnes fortasse intelligent, vsus ipse fructusque in posterum arguet. Qua bona spe & ex Græcis eiusdem generis Enchiridion edere in animo est, ut hac etiam in parte commorientibus bonis literis & moribus, quantum in nobis est, opem feramus. Quidquid id est, tibi Antoni, tibi Vide, optimi & amicissimi viri filiolis in primis impensum cupio, quo præter domesticum paternæ virtutis exemplum & hic studiis vestris stimulus accedat. feliciter.

Lutet. Parisior. Kal. Ian. M. D. LXXVII.
A.ij.

Lex à Deo per Moſem tradita, ex interpretatione Sulpicij Seueri lib. i.
Hiſt. ſacræ.

Exod. xx.

- Non erunt tibi Dij alieni præter me.*
Non facies tibi idolum.
Non ſumes nomen Dei tui in vanum.
Sabbato nullum opus facies.
Honorifica Patrem tuũ & Matrẽ tuam.
Non occides.
Non mœchaberis.
Non furtum facies.
Non falſum teſtimonium dices aduerſus proximum tuum.
Non concupiſces quidquam proximi tui.

Alia Leges communes.

3

Exod. x x i i.

Viduum & orphanum non premes.

Pauperem debitorem non perurgebis.

Usuram nec posces.

Vestimentum pauperis pro pignore non ac-

Principem populi non increpabis. (cipies.

*Coitiones in falsum testimonium aut in
quamcunque malitiam non facies.*

*Inimici pecus errans non prateribis, sed
reduces.*

*Si animal inimici oneri succubuisse inue-
neris, eriges.*

Innocentem & iustum non occides.

Impium non iustificabis.

Munera ad iudicium non accipies.

Aduenam benignè habebis.

A. iij.

*Ex libro Catonis qui inscriptus fuit Carmen de moribus,
hæc ab A. Gellio referuntur lib. XII. cap. II.*

**Auaritiam omnia vitia habere putabant: cupidus,
vitiosus, inritusque habebatur: sumptuosus, ele-
gans. is laudabatur.**

**Item, Vestiri in foro honeste mos erat: domi quod
fatis erat. Equos carius quam coquos emebant.
Poeticæ artis honos non erat. Si qui in ea re stu-
debat, aut sese ad conuiuia adplicabat, crassator
vocabatur.**

**Item, Vita humana prope vti ferrū est. Si exerceas,
conteritur: si non exerceas, tamen rubigo interfici-
cit. Item homines se exercendo videmus conteri:
si nihil exerceas, inertia atque torpedo plus de-
trimenti facit quam exercitio.**

Ex Isidor. 5. Etym.

**Marcij vatis qui primus apud Romanos præcepta scripsit,
hoc primum fuit:**

Postremus dicas, primus taceas.

CATONIS DISTICHA. ⁴

QU V M animaduenterem quamplurimos homines errare grauiter in via morum, succurrendum & consulendum opinioni eorum fore existimaui, maxime vt gloriosè viuerent, & honorè contingerèt. Nunc te, fili charissime, docebo, quo pacto morem animi tui componas. Igitur mea præcepta ita legito, vt intelligas: Legere enim & non intelligere, nec legere est.

Itaque, Deo supplica.

Parentes ama.

Cognatos cole.

Magistrum metue.

Datum serua.

Foro para.

Cum bonis ambula.

Antequam vocêris,
ad consilium ne ac-
cesseris.

Mundus esto.

Saluta libenter.

Maiori cede.

Minori parce.

Rem tuam custodi.

Verecundiam serua.

Diligentiam adhibe.

Libros lege.

Quæ legeris memento.

Familiam cura.

Blandus esto.

Irasci ab re noli.

Neminem irriseris.

Mutuuum dato.

Cui des videto.

In iudicium adesto.

Ad prætorium stato.

Conuiuare raro.

Quod satis est dormi.

Iusiurandum serua.

Vino tempera.

Pugna pro patria.

Nil temerè credideris.

Tu te consule.

A.iiij.

C A T O N I S

<i>Meretricem fuge.</i>	<i>Aleas fuge.</i>
<i>Literas disce.</i>	<i>Nihil ex arbitrio vi-</i>
<i>Nihil mentire.</i>	<i>rium feceris.</i>
<i>Bonis benefacito.</i>	<i>Minorem te ne con-</i>
<i>Maledicus ne esto.</i>	<i>tempseris.</i>
<i>Existimationē retine.</i>	<i>Aliena concupiscere</i>
<i>AEquum iudica.</i>	<i>noli.</i>
<i>Parētes patiētia vince.</i>	<i>Coniugem ama.</i>
<i>Beneficij accepti me-</i>	<i>Liberos erudi.</i>
<i>mor esto.</i>	<i>Patere legem quam ip-</i>
<i>Miserum noli irridere.</i>	<i>se tuleris.</i>
<i>Consultus esto.</i>	<i>Pauca in conuiuio lo-</i>
<i>Vtere virtute.</i>	<i>quere.</i>
<i>Iracundiam tempera,</i>	<i>Illud stude agere quod</i>
<i>vel rege.</i>	<i>iustum est.</i>
<i>Trocho lude.</i>	<i>Libēter ferto amorem.</i>

SI Deus est animus, nobis vt carmina dicunt:
Hic tibi præcipuè sit pura mente colendus.

Plus vigila semper, ne somno deditus esto.
Nam diurna quies vitiiis alimenta ministrat.

Virtutem primam esse puta compescere linguam.
Proximus ille Deo est qui scit ratione tacere.

Sperne repugnando tibi tu contrarius esse.
Conueniet nulli qui secum dissidet ipse.

*Si vitam inspicias hominum, si denique mores,
Quum culpas alios, nemo sine crimine viuuit.*

*Quæ nocitura tenes, quamuis sint cara, relinque.
Vtilitas opibus præponi tempore debet.*

*Constans & lenis, vt res ex postulat, esto.
Temporibus mores sapiens sine crimine mutat.*

*Nil temerè uxori de seruis crede querenti:
Sæpe etenim mulier, quem coniunx diligit, odit.*

*Quumque mones aliquem, nec se velit ipse moneri:
Si tibi sit carus, noli desistere cœptis.*

*Contra verbosos noli contendere verbis.
Sermo datur cunctis, animi sapientia paucis.*

*Dilige sic alios vt sis tibi carus amicus.
Sic bonus esto bonus ne te mala damna sequantur.*

*Rumores fuge, ne incipias nouus auctor haberi.
Nam nulli tacuisse nocet: nocet esse locutum.*

*Spem tibi promissi certam promittere noli.
Rara fides ideo est, quia multi multa loquuntur.*

*Quum te aliquis laudat, iudex tuus esse memento:
Plus aliis de te, quàm tu tibi credere noli.*

*Officium alterius multis narrare memento:
Atque aliis quum tu benefeceris ipse, sileto.*

C A T O N I S

*Multorum quum facta senex & dicta recenset,
Fac tibi succurrant iuuenis quæ feceris ipse.*

*Ne cures si quis tacito sermone loquatur.
Consciuis ipse sibi de se putat omnia dici.*

*Quum fueris felix quæ sunt aduersa caueto.
Non eodem cursu respondent vltima primis.*

*Quum dubia & fragilis sit nobis vita tributa.
In morte alterius spem tu tibi ponere noli.*

*Exiguum munus quum dat tibi pauper amicus,
Accipito placidè, plenè & laudare memento.*

*Infantem nudum quum te natura creârit,
Paupertatis onus patienter ferre memento.*

*Ne timeas illam, quæ vitæ est vltima finis.
Qui mortem metuit, quod. viuit, perdit idipsum.*

*Si tibi pro meritis nemo respondet amicus,
Incusare Deum noli: sed te ipse coërce.*

*Ne tibi quid desit, quæ sitis vtere parcè.
Vtque quod est serues, semper tibi deesse putato.*

*Quod præstare potes ne bis promiseris vlli:
Ne sis ventosus, dum vis bonus ipse videri.*

*Qui simulat verbis, nec corde est fidus amicus:
Tu quoque fac simile. sic ars deluditur arte.*

*Noli homines blando nimium sermone probare.
Fistula dulce canit Volucrum dum decipit auceps.*

*Quum tibi sint nati, nec opes: tunc artibus illos
Instrue, quo possint inopem defendere vitam.*

*Quod vile est, carum: quod carum est, vile putato.
Sic tibi nec cupidus, nec auarus nosceris vlli.*

*Quæ culpæ soles, ea tu ne feceris ipse.
Turpe est doctori quum culpa redarguit ipsum.*

*Quod iustum est petito, vel quod videatur honestum.
Nam stultum est petere id quod possit iure negari.*

*Ignotum tibi tu noli præponere notis.
Cognita iudicio constant, incognita casu.*

*Quum dubia incertis versetur vita periculis,
Pro lucro tibi pone diem quicumque laboras.*

*Vincere quum possis, interdum cede sodali.
Obsequio quoniam dulces retinentur amici.*

*Nec dubita, quum magna petas, impendere parua:
His etenim rebus coniungit gratia caros.*

*Litem inferre caue cum quo tibi gratia iuncta est.
Ira odium generat: concordia nutrit amorem.*

*Seruorum culpis quum te dolor urget in iras,
Ipse tibi moderare, tuis vt parcere possis.*

C A T O N I S

*Quem superare potes, interdum vince ferendo.
Maxima enim morum semper patientia virtus.*

*Conserua potius quæ sunt iam parta labore,
Quum labor in damno est, crescit mortalis egestas.*

*Dapsilis interdum notis, & carus amicis,
Quum fueris felix, semper tibi proximus esto.*

L I B E R S E C V N D V S.

Telluris si fortè velis cognoscere cultus,
Virgilium legito. quòd si mage nosse laboras
Herbarum vires, Macer tibi carmine dicet,
Corporis vt cunctos possis depellere morbos.
Si Romana cupis & ciuica noscere bella,
Lucanum quæras qui Martis prælia dixit.
Siquis amare velis, vel discere amare legendo,
Nasonem petito. sin autem cura tibi hæc est
Vt sapiens viuas, audi quæ discere possis,
Per quæ semotum vitiis deducitur æuum.
Ergo ades: & quæ sit sapientia, discite legendo.

*Si potes, ignotis etiam prodesse memento.
Vtilius regno est meritis acquirere amicos.*

*Mitte arcana Dei cælumque inquirere quid sit:
Quum sis mortalis, quæ sunt mortalia cura.*

*Linqe metum leti: nam stultū est tempore in omni
Dum mortem metuas, amittere gaudia vitæ.*

Iratus de re incerta contendere noli.

Impedit ira animum ne possit cernere verum.

Fac sumptum properè quum res desiderat ipsa.

Dādū etenim est aliquid quū tēpus postulat, aut res.

Quod nimium est fugito, paruo gaudere memento.

Tuta mage est puppis modico quæ flumine fertur.

Quod pudeat, socios prudens celare memento:

Ne plures culpent id, quod tibi displicet vni.

Nolo putes prauos homines peccata lucrari.

Temporibus peccata latent, sed tempore parent.

Corporis exigui noli contemnere vires.

Consilio pollet cui vim natura negauit.

Cui scieris non esse parem te, tempore cede.

Victorem à victo superari sæpe videmus.

Aduersus notum noli contendere verbis.

Lis minimis verbis interdum maxima crescit.

Quid Deus intendat, noli perquirere sorte.

Quid statuatur de te, sine te deliberat ipse.

Inuidiam nimio cultu vitare memento:

Quæ si nõ ledit, tamen hanc sufferre molestum est.

Esto animo forti quum sis damnatus iniquè.

Nemo diu gaudet, qui iudice vincit iniquo.

C A T O N I S

Litis præteritæ noli maledicta referre.

Post inimicitias iram meminisse, malorum est.

Nec te collaudes, nec te culpaueris ipse.

Hoc faciunt stulti, quos gloria vexat inanis.

Vtere quæ sitis parcé, quum sumptus abundat,

Labitur ex igno quod partum est tempore longo.

Insipiens esto quum tempus postulat aut res.

Stultitiam simulare loco, prudentia summa est.

Luxuriam fugito: simul & vitare memento

Crimen auaritiæ: nam sunt contraria famæ.

Noli tu quædam referenti credere semper.

Exigua ijs tribuenda fides qui multa loquuntur.

Quæ potus peccas, ignoscere tu tibi noli.

Nam crimen nullum vini est, sed culpa bibentis.

Consilium arcanum tacito committe sodali.

Corporis auxilium medico committe fideli.

Noli successus indignos ferre molesté.

Indulget fortuna malis vt ledere possit.

Prospice qui veniunt hos casus esse ferendos.

Nam leuius ledit quicquid præuidimus antè.

Rebus in aduersis animum submittere noli:

Spem retine. spes vna hominẽ nec morte relinquit.

*Rem tibi quam nosces aptam dimittere noli.
 Fronte capillata, post est occasio calua.* (ro.

*Quod sequitur, specta: quodq; imminet ante, vide-
 illum imitare Deum partem qui spectat vtraque.*

*Fortius ut valeas, interdum parcior esto.
 Pauca voluptati debentur, plura saluti.*

*Iudicium populi nunquam contempseris vnus:
 Ne nulli placeas dum vis contemnere multos.*

*Sit tibi præcipue, quod primum est, cura salutis.
 Tempora ne culpes, quum sis tibi causa doloris.*

*Somnia ne cures. nam mens humana quod optat,
 Dum vigilat, sperat, per somnum cernit id ipsum.*

LIBER TERTIVS.

HOC quicumque voles carmẽ cognoscere lector,
 Quum præcepta ferat quæ sũt gratissima vitæ,
 Instrue præceptis animum, nec discere cesses.
 Nam sine doctrina, vita est quasi mortis imago.
 Commoda multa ferēs. sin autem spreueris illud,
 Non me scriptorem, sed te neglexeris ipse.

*Fortunæ donis semper parere memento.
 Non opibus bona fama datur, sed moribus ipsis.*

*Quum recte viuas, ne cures verba malorum.
 Arbitrij non est nostri quid quisque loquatur.*

Productus testis, saluo tamen antè pudore,
Quantumcunque potes, celato crimen amici.

Sermones blandos blæfôsque cauere memento.
Simplicitas, veri fama est: fraus, ficta loquendi.

Segnitiam fugito quæ vitæ ignauia fertur.
Nam quum animus læguet, cõsumit inertia corpus.

Interpone tuis interdum gaudia curis:
Vt possis animo quemuis sufferre laborem.

Alterius factum aut dictũ ne carpsaris vnquam:
Exemplo simili ne te derideat alter.

Quod tibi fors dederit tabulis suprema notato,
Augendo serua: ne sis quem fama loquatur.

Quum tibi diuitiæ superant in fine senectæ,
Munificus facito viuas, non parcus amicis.

Vtile consilium dominus ne despice serui.
Nullius sensum, si prodest, tempseris vnquam.

Rebus & in censu si non est quod fuit antè,
Fac viuas contentus eo quod tempora præbent.

Vxorem fuge ne ducas sub nomine dotis:
Nec retinere velis si cæperit esse molesta.

Multorum disce exemplo quæ facta sequaris,
Quæ fugias. Vita est nobis aliena maõistra.

Quod potes, id tentato : operis ne ponderē pressus
Succumbat labor, & frustra tentata relinquant.

Quod nosti haud recte factum, nolito silere:
Ne videare malos imitari velle tacendo.

Iudicis auxilium sub iniqua lege rogato.
Ipsæ etiam leges cupiunt vt iure regantur.

Quod merito pateris, patienter perfer id ipsum:
Quumque reus tibi sis, ipsum te iudice damna.

Multa legas facito : perlectis, perlege multa.
Nam miranda canunt, sed non credenda, poetæ.

Inter conuiuas fac sis sermone modestus:
Ne dicare loquax, dum vis Urbanus haberi.

Coniugis iratæ noli tu verba timere.
Nam struit insidias lachrymis, quum foemina plorat.

Vtere quæsitis, sed ne videaris abuti.
Qui sua consumunt, quum deest, aliena sequentur.

Fac tibi proponas mortem non esse timendam:
Quæ bona si non est, finis tamen illa malorum est.

Vxoris linguam, si frugi est, ferre memento.
Namque malum est non velle pati, nec posse tacere.

Aequa diligit caros pietate parentes:
Nec matrem offendas, dum vis bonus esse parenti.

B. j.

*S*ecuram quicumque cupis perducere vitam,
Nec vitiis herere animū quæ moribus obsunt,
Hæc præcepta tibi semper relegenda memento.
Inuenies aliquid, quo te nitare magistro.

Despice diuitias, si vis animo esse beatus:
Quas qui suspiciunt, mendicant semper auari.

Commoda naturæ nullo tibi tempore deerunt,
Si fueris contentus eo, quod postulat usus.

Quum sis incautus, nec rem ratione gubernes,
Noli fortunam, quæ non est, dicere cæcam.

Dilige donarium, sed parcé: delige formam,
Quam nemo sanctus, nec honestus captat ab ære.

Quum fueris locuples, corpus curare memento.
Æger diues habet nummos, se non habet ipsum.

Verbera quum tuleris discens aliquando magistri,
Fer patris ingenium quum verbis exit in iram.

Res age quæ profunt: rursus vitare memento
In quæis error inest, nec spes est certa laboris.

Quod donare potes gratis, ne vende roganti:
Nam rectè fecisse bonis, in parte lucrorum est.

Quod tibi suspectum est, confestim discute quid sit.
Namque solent, primò quæ sunt neglecta, nocere.

Quum te detineat Veneris damnosa voluptas,
Indulgere gulæ noli, quæ Ventris amica est.

Quum tibi proponas animalia cuncta timere,
Vnum præcipio tibi plus hominem esse timendum.

Quum tibi præualidæ fuerint in corpore vires,
Fac sapias . sic tu poteris vir fortis haberi.

Auxilium à notis petito , si fortè laboras.
Nec quisquam melior medicus quàm fidus amicus.

Quum sis ipse nocens, moritur cur victima pro te?
Stultitia est morte alterius sperare salutem.

Quum tibi vel socium , vel fidum quæris amicum,
Non tibi fortuna est hominis, sed vita petenda.

Vtere quæ sitis opibus : fuge nomen auari.
Quo tibi diuitias, si semper pauper abundas?

Si famam seruare cupis, dum viuis, honestam,
Fac fugias animo quæ sunt mala gaudia vitæ.

Quum sapias animo , noli ridere senectam.
Nam quicumque senet , puerilis sensus in illo est.

Disce aliquid, nam quum subito fortuna recessit,
Ars remanet, vitamque hominis nõ deserit vnquã.

Perspicito tecum tacitus, quid quisque loquatur.
Sermo etenim mores & celat & indicat idem.

B.ij.

*Exerce studium, quanuis perceperis artem.
Vt cura ingenium, sic & manus adiuvat vsum.*

*Multum venturi ne cures tempora fati.
Non metuit mortem, qui scit contemnere vitam.*

*Disce, sed à doctis : indoctos ipse doceto.
Propaganda etenim rerum doctrina bonarum.*

*Hoc bibe quod possis, si tu vis viuere sanus.
Morbi causa mali nimis est quæcumque voluptas.*

*Laudaris quodcumque palam, quodcūque probaris
Hoc vide ne rursus leuitatis crimine damnes.*

*Tranquillis rebus, quæ sunt aduersa timeto.
Rursus in aduersis melius sperare memento.*

*Discere ne cesses. cura sapientia crescit:
Rara datur longo prudentia temporis vsu.*

*Parcè laudato. nam quem tu sæpe probaris,
Vna dies, qualis fuerit, monstrabit amicus.*

*Ne pudeat, quæ nescieris, te velle doceri.
Scire aliquid laus est, culpa est nil discere velle.*

*Cum Venere & Baccho lis est, sed iuncta voluptas.
Quod blandum est, animo cõplectere, sed fuge lites.*

*Demisso tacitos animo, vitare memento.
Quâ flumen placidum est, forsàn latet altius vnda.*

Quum tibi displiceat rerum fortuna tuarum,
 Alterius spectata quo sis discrimine peior.

Quod potes id tenta . nam littus carpere remis
 Tutius est multò, quàm velum tendere in altum.

Contra hominem iustum prauè contendere noli.
 Semper enim Deus iniustas vlciscitur iras.

Ereptis opibus noli tu flere querendo:
 Sed gaude potius tibi quum contigit habere.

Est iactura grauis, quæ sunt, amittere damnis:
 Sunt quædam quæ ferre decet patienter, amice.

Tempora longa tibi noli promittere vitæ.
 Quocūque ingrederis sequitur mors, corporis vmbra.

Thure Deum placata: vitulum sine crescat aratro:
 Nec credas placare Deum, quum cæde litatur.

Cede locum læsus fortunæ, cede potenti.
 Lædere qui potuit, prodesse aliquando valebit.

Quum quid peccaris, castiga te ipse subinde.
 Vulnera dum sanas, dolor est medicina doloris.

Damnaris nunquam post longum tempus amicum.
 Mutauit mores: sed pignora prima memento.

Gratior officii, quò sis mage charior, esto:
 Ne nomen subeas quod dicunt officiperdi.

B.ij.

*Suspectus caue sis, ne sis miser omnibus horis.
Nam timidus & suspectis aptissima mors est.*

*Quum famulos fueris proprios mercatus in usus,
Ut seruos dicas, homines tamen esse memento.*

*Quamprimum rapienda tibi est occasio prima,
Ne rursus quæras, quæ iam neglexeris antè.*

*Morte repentina noli gaudere malorum.
Felices obeunt quorum sine crimine vita est.*

*Quum tibi sit coniunx, ne res & fama laboret,
Vitandum ducas inimicum nomen amici.*

*Quum tibi contigerit studio cognoscere multa,
Fac discas multa, & vita nil velle doceri.*

*Miraris verbis nudis me scribere versus?
Hos breuitas sensus fecit coniungere binos.*

FINIS.

D. LABERII, P. SYRI, ET
 ALIORVM VETERVM SEN-
 tentiæ, Iambicis versibus singu-
 lis comprehensæ, ordine
 alphabetico.

- A**lienum est omne quicquid optando euenit.
 Ab alio exspectes alteri quod feceris.
 Animus vereri qui scit, scit tutò ingredi.
 Auxilia humilia firma consensus facit.
 Animi arbitrio amor sumitur, non ponitur.
 Aut amat, aut odit mulier: nil est tertium.
 Ad tristem partem strenua est suspicio.
 Ames parentem, si æquus est: si alter, feras.
 Amici vitia ni feras, facis tua.
 Alienum æs homini ingenuo acerba est seruitus.
 Absentem lædit cum ebrio qui litigat.
 Amans iratus multa mentitur sibi.
 Auarus ipse miseriæ caussa est suæ.
 Amans quid cupiat, scit: quid sapiat, non videt.
 Amans quod suspicatur, vigilans somniat.
 Ad calamitatem quilibet rumor valet.
 Amor extorqueri non potest, elabi potest.
 Auarum facile capias, vbi non sis idem.

B.iiij.

- Amare & sapere vix adeò conceditur.*
Ab amante lacrymis redimas iracundiam.
Apertè mala cùm est mulier, tum demum est bona.
** Aetas cinædum celat, ætas indicat.*
Auarus, nisi cùm moritur, nil rectè facit.
Auarus damno potius quàm sapiens dolet.
Auaro quid mali optes ni vt viueat diu?
Animo dolenti nil oportet credere.
Aliena nobis, nostra plus aliis placent.
Amare iuueni fructus est, crimen seni.
Anus cùm ludit, morti delicias facit.
Ad poenitendum properat, citò qui iudicat.
Aleator quantum in arte est, tanto est nequior.
Amor otiosæ causæ sollicitudinis.
Adulter est vxoris amator acrior.
Alterius damnum gaudium haud facias tuum.
Amoris vulnus idem qui sanat, facit.
Auarum inritat non satiat pecunia.
Amicos res opimæ pariunt aduersæ probant.
Audendo virtus crescit, tardando timor.
Arcum intensio frangit, animum remissio.
Amicitia semper prodest, amor & nocet.
Amicum ledere ne ioco quidem licet.
Amicitia pares aut accipit aut facit.
A morte semper homines tantumdem absumus.
Aufferri & illud quod dari potuit, potest.
Ars non ea est quæ ad effectum casu venit.

Amicus eo magis deest, quod nil abest.

Animus hominis quicquid sibi imperat, obtinet.

Amicum perdere est damnorum maximum.

Amor misceri cum timore non potest.

Angusta capitur tutior in mensa cibus.

Aes debitorem leue grauem inimicum facit.

Bis est gratum, quod opus est, si vltro offeras.

Bonarum rerum consuetudo pessima est.

Beneficium qui dare nescit, iniuste petit.

Bonum est fugienda aspicere in alieno malo.

Beneficium accipere, libertatem vendere est.

Bona nemini hora est, vt non alicui sit mala.

Bis emori est, alterius arbitrio mori.

Beneficia plura accepit, qui scit reddere.

Bis peccas cum peccanti obsequium adcommo- das.

Bonus animus laesus grauius multo irascitur.

Bona mors est homini vitæ quæ extinguit mala.

Beneficium dando accepit, qui digno dedit.

Blanditia non imperio fit dulcis Venus.

Bonus animus numquam erranti obsequium adcom-

Beneficium qui dedisse se dicit, petit. (modat.)

Beneficium sepe dare, docere est reddere.

Bonitatis verba imitari, maior malitia est.

Bona opinio hominum tutior pecunia est.

Bonum quidem subprimitur, nequam exstinguitur.

Bis vincit qui se vincit in victoria.

D. LAB. ET P. SYRI

Benignus etiam dandi causam cogitat.
Bis interimitur qui suis armis perit.
Bene dormit, qui non sentit quàm male dormiat.
Bonorum crimen est officiosus miser.
Bona fama in tenebris proprium splendore obtinet.
Bene cogitata si excidunt, non occidunt.
Bene perdit nummos, iudici cum dat nocens.
Bono in parente anima est pecunia.
Bonum ad virum cito moritur iracundia.
Breuis mens ipsa est memoria iracundie.
Bona turpitudine est quæ periculum vindicat.
Bona comparat præsidia misericordia.
Beneficium dignis ubi des, omnes obliges.
Bonis nocet quisquis pepercerit malis.
Bono iustitiæ proxima est seueritas.

Consueta vitia ferimus, non reprehendimus.
Crudelis in re aduersa est obiurgatio.
Cui semper dederis ubi negas, rapere imperas.
Crudelem medicum intemperans, æger facit.
Cuius mortem expetunt ciues, vitam oderant.
Cum inimico nemo in gratiam tuto redit.
Cauendi nulla est dimittenda occasio.
Citius venit periculum cum contemnitur.
Castas ad virum matrona parendo imperat.
Cito ignominia fit superbi gloria.
Consilio melius vincas quam iracundia.

Cuius dolori remedium est patientia.
Cottidie damnatur, qui semper timet.
Cùm vitia profunt, peccat qui rectè facit.
Contumeliam non fortis potest, nec ingenuus pati.
Comes facundus, in via pro vehiculo est.
Citò improborum leta ad perniciem cadunt.
Contemni est grauius quàm stultitiæ percuti.
Cottidie est deterior posterior dies.
Crimen relinquit vitæ, qui mortem adpetit.
Calamitas virtutis est occasio.
Cupiditati tarda est ipsa celeritas.
Coniunctio animi maxima est cognatio.
Cui plus licet quàm par est, plus vult quàm licet.
Considera quid dicas, non quid cogites.
Cui omnes bene dicunt, possidet populi bona.
Ciuilis belli obliuio defensio est.
Caret periculo qui etiam tutus cauet.
Casus quem sæpe transit, aliquando inuenit.

Discipulus est prioris, posterior dies.
Damnare est, obiurgare cùm auxilio est opus.
Diu apparandum bellum est, vt vincas celer.
Dixeris maledictum, cùm ingratus hominẽ dixeris.
De inimico ne loquare malè, sed cogites.
Deliberare vtilia, mora est tutissima.
Dolor decrefcit vbi quo crescat non habet.
Didicere flere feminae in mendacium.

Discordia fit carior concordia.
 Deliberandum est diu quod statuendum est semel.
 Difficilem oportet aurem habere ad crimina.
 Dum vita grata est, mortis conditio optima est.
 Damnum appellandum est cum mala fama lucrum.
 Ducis in consilio posita est virtus militum.
 Dies quod donat, timeas: citò raptum venit.
 Dimissunt quod nescitur, non amittitur.
 Damnum nisi ex abundantia raro venit.
 Demens est quisquis errori præstat fidem.
 Despicere oportet quod possis deperdere.

Etiam innocentes cogit mentiri dolor.
 Etiam in peccato rectè præstatur fides.
 Etiam celeritas, in desiderio mora est.
 Ex vitio alterius sapiens emendat suum.
 Et deest & superat miseris cogitatio.
 Etiam obliuisci quod scis, interdum expedit.
 Ex hominum quæstu facta fortuna est dea.
 Effugere cupiditatem, regnum est vincere.
 Exsuli vbi nusquam domus est, sine sepulchro est
 Etiam qui faciunt, odio habent iniuriam. (mortuus.
 Eripere telum non dare irato decet.
 Exsiliium patitur, patriæ qui se denegat.
 Etiam capillus vnus habet vmbra suam.
 Eheu quàm miserum est fieri metuendo senem!
 Etiam hosti est æquus qui habet in consilio fidem.

Excelsis multò facilius casus nocet.
 Etiam tyrannus vix precario imperat.
 Eodem animo beneficium debetur quo datur.
 Est vita misero longa, felici breuis.
 Eget minus mortalis quo minus cupit.
 Et miseriarum portus est patientia.
 Est socia mortis homini vita ingloria.
 Exeritur opere nequitia, non incipit.
 Est turba semper argumentum pessimi.
 Etiam sanato vulnere cicatrix manet.

Fidem qui perdit, quo seruet se in relliquum?
 Fortuna cum blanditur, captatum venit.
 Fortunam citius rapias quam retineas.
 Formosa facies muta commendatio est.
 Frustra rogatur qui misereri non potest.
 * Fortuna vnde aliquid fregit quassum est.
 Fraus est accipere, quod non possis reddere.
 Fortuna nimium quem fouet, stultum facit.
 Fatetur facinus is qui iudicium fugit.
 Felix improbitas optimorum est calamitas.
 Feras non culpes, quod vitari non potest.
 Futura pugnant ne se superari sinant.
 Furor fit læsa sæpius patientia.
 Fidem qui perdit, perdere vltra nil potest.
 Facilitas animi, ad partem stultitiæ rapit.
 Fides vnanima vnde abit, eò numquam redit.

Fidem nemo vnquam perdit, nisi qui non habet.
 Fortuna obesse nulli contenta est semel.
 Fulmen est vbi cum potestate habitat iracundia.
 Frustra cū ad senectā vētū est, repetas adulescētiā.
 Falsum maledictum, maliuolum mendacium est.
 * Feminae curam gerere, desperare odium est.
 Fer difficilia, vt & facilia perferas.
 Fortuna vitrea est: tum cū splendet, frangitur.
 Feras quod lædit, vt quod & prodest, feras.
 Facit gratum fortuna quam nemo videt.
 Fortuna nulli plus quàm consilium valet.
 Fortuna quò se, eodem & inclinat fauor.
 Factum tacendo crimen facias acrius.
 Fieta citò ad naturam reciderint suam.
 Frugalitas, miseria est rumoris boni.
 Felicitas nutrix est iracundie.
 Frequens vindicta paucorum odium reprimit.
 Fortuna ius in hominis mores non habet.
 Fortuna vsu dat multa, mancipio nihil.
 Fortuna magna, magna domino est seruitus.
 Facilius crescit quàm inchoatur dignitas.

Graue præiudicium est quod iudicium non habet.
 Graue iudicium est quod præiudicium non habet.
 Grauisima est probi hominis iracundia.
 Grauis animi poena est, quem post facti poenitet.
 Grauis animus dubiam non habet sententiam.

Graue est malum omne, quod sub adsp̄ctu latet.

Grauius nocet quodcunque inexpertum accidit.

Grauior est inimicus qui latet in p̄ctore.

Grauiſſimum eſt imperium conſuetudinis.

Graue crimen, etiam leuiter cū dictum eſt, nocet.

Geminat peccatum quem delicti non pudet.

Grauiora quaedam ſunt remedia periculis.

Heu quam difficilis gloriæ custodia eſt.

Homo extra corpus eſt ſuum cū irascitur.

Heu quàm eſt timendus qui mori tutum putat.

Homo qui in homine calamitofſo eſt miſericors, meminit ſui.

Honeſta turpitudō eſt pro bona cauſſa mori.

Habet in aduerſis auxilia qui in ſecundis cōmodat.

Heu quàm miſerum eſt ab eo lædi de quo non poſſis

Hominem experiri multa paupertas iubet. (queri.

Heu dolor quàm miſer eſt qui in tormento vocem non habet.

Heu quàm miſerū eſt ſeruire diſcere, vbi ſis doctus

Habet ſuum venenū blanda oratio. (dominariet.

Homo totiens moritur, quotiens amittit ſuos.

Homo ſemper aliud in os fert, aliud cogitat.

Honeſtus rumor alterum eſt patrimonium.

Homo ne ſit ſine dolore fortunam inuenit.

Honeſtè ſeruit, qui ſuccumbit tempori.

Homo vitæ commodatus, non donatus eſt.

Heredis fletus, sub persona risus est.
Heredem ferre vtilius est quam quæerere.
Habent locum maledicti crebræ nuptiæ.
Honestæ lex est temporis necessitas.

Inferior rescit, quicquid peccat superius.
Inimicum vlcisci, vitam accipere est alteram.
Inuitum cum retineas, exire incitas.
Ingenuitatem lædis cum indignum roges.
In nullum auarus bonus est, in se pessimus.
Inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter.
Inopiæ parua desunt, auaritiæ omnia.
Instructa inopia est in diuitiis cupiditas.
Inuitat culpam qui peccatum præterit.
Iucundum nihil est nisi quod reficit varietas.
Ingenuitas non recipit contumeliam.
Inuitare est calamitatem cum te felicem vocaueris.
Impunè peccis in eum qui peccat rarior.
Ingratus vnus miseris omnibus nocet.
In vitia miseri nulla contumelia est.
Ita amicum habeas posse vt fieri huc inimicū scias.
Inuidiam ferre aut fortis, aut felix potest.
In amore semper mendax iracundia est.
Inuidia tacitè, sed inimicè irascitur.
Iratum breuiter vites, inimicum diu.
Iniuriarum remedium est obliuio.
Iracundiam qui vincit, hostem superat maximum.

In malis sperare bene, nisi innocens, nemo solet.
In iudicando criminosa est celeritas.
Inimicum, quamuis humilem, docti est metuere.
In calamitoso risus etiam iniuria est.
Iudex damnatur cum nocens absoluitur.
Ignoscere hominum est ubi pudet cui ignoscitur.
In rebus dubiis plurima est audacia.
Illo nocens se damnat quo peccat die.
Ita crede amico ne sit inimico locus.
Iratus, etiam facinus consilium putat.
Inuidia loquitur id quod obest, non quod subest.
Id agas nequis tuopse te merito oderit.
Improbè Neptunum accusat, qui iterum naufragium
Intellige ecquæ sint, ut & bene agas, bona. (facit.
Ignoscito saepe alteri, numquam tibi.
Insanus omnis furere credit ceteros.

Loco ignominie est apud indignum dignitas.
Laus noua nisi oritur, etiam vetus amittitur.
Leso doloris remedium est inimici dolor.
Leuis est fortuna: citò reposcit quod dedit.
Lex vniuersa est quæ iubet nasci & mori.
Lucrum sine damno alterius fieri non potest.
Lasciuia & laus numquam habent concordiam.
Legem nocens veretur, fortunam innocens.
Libido indicium est eius quod leuitas sapit.
Libido cunctos etiam sub vultu domat.

C.j.

Lingua est maliloquax mentis indicium male.
Luxuriæ desunt multa, auaritiæ omnia.

Malignos fieri maximè ingrati docent.
Multis minatur qui facit vni iniuriam.
Mora omnis odio est: sed facit sapientiam.
Mala caussa est quæ requirit misericordiam.
Mori est felicitis antequam mortem inuoces.
Miserum est tacere cogi quod cupias loqui.
Miserrima fortuna est quæ inimico caret.
Malus est vocandus qui sua caussa est bonus.
Malus bonum vbi se simulat tunc est pessimus.
Metus cum venit, rarum habet somnus locum.
Mori necesse est, sed non quotiens volueris.
Male geritur quidquid geritur fortunæ fide.
Mortuo qui mittit munus, nil dat illi, adimit sibi.
Minus est quàm seruus dominus qui seruos timet.
Magis heres fidus nascitur quàm scribitur.
Malo consilio feminae vincunt viros.
Mala est voluntas ad alienum consuescere.
Magno periculo custoditur quod multis placet.
Mala est medicina vbi aliquid naturæ perit.
Male naturæ nunquam doctore indigent.
Miseriam nescire propriam, sine periculo est viuere.
Male viuunt qui se semper victuros putant.
Maledictum interpretando facies acrius.
Male secum agit æger, medicum qui heredem facit.

Minus decipitur cui negatur celeriter.
 Mutat se bonitas inritata iniuria.
 Mulier quæ sola cogitat, male cogitat.
 Malefacere qui vult, nusquã non causam inuenit.
 Maliuolus semper sua natura vescitur.
 Male imperando summum imperium amittitur.
 Mulier quæ nubit multis, multis non placet.
 Malum consilium consultori pessimum est.
 Mala est voluptas alienis adsuescere.
 Magnanimo iniuriæ remedium obliuio est.
 Miser dici bonus vir, esse non potest.
 Mortem timere crudelius est quàm mori.
 Malum est consilium quod mutari non potest.

Nihil agere semper infelici est optimum.
 Nil peccent oculi si animus oculis imperet.
 Nil proprium ducas quod mutari potest.
 Non citò ruina perit vir qui primam timet.
 Nullus tantus quæstus quàm quod habes parcere.
 Nescias quid optes aut quid fugias: ita ludit dies.
 Numquam periculum sine periculo vincitur.
 Nulla tam bona est fortuna de qua nil possis queri.
 Nusquam melius morimur homines quàm vbi libenter viximus.
 Negandi causa auaro numquam deficit.
 Negat sibi ipse qui quod difficile est, petit.
 Nil eripit fortuna nisi quod & dedit.

C.ij.

Nimum altercando Veritas amittitur.

Neceſſitatis eſt remedium parcitas.

Nulli imponas quod ipſe non poſſis pati.

Nil turpius quam Viuere incipiens ſenex.

Non eſt bonitas eſſe meliorem peſſimo.

Nullum ſine auctoramento eſt magnum malum.

Numquam ſatis eſt quod improbae ſpei datur.

Non eſt puſillum ſi quid maximo eſt minus.

Nil poſſe quemquam, hoc mortuum eſt viuere.

Numquam ſecura eſt praua conſcientia.

Negata eſt magnis ſceleribus ſemper fides.

Neceſſe eſt multos timeat, quem multi timent.

Perpetuò vincit qui vtitur clementia.

Pars beneficij eſt, quod petitur ſi citò neges.

Parere ſcire par imperio gloria eſt.

Puras Deus non plenas adſpicit manus.

Pupillus eſt auarus ætatis breuis.

Quàm ſæpe veniam qui negauerat, petit!

Quàm pœnitenda incurrunt viuendo diu!

Quod facere turpe eſt, dicere ne honeſtum puta.

Quid quiſque poſſit niſi temptato neſciit.

Quod neſcias, damnare ſumma eſt temeritas.

Reſpicere nil conſueuit iracundia.

Ridiculum eſt nocentis odio perdere innocentiam.

*Repente diues nemo factus est bonus.
Res inquieta est in seipsam felicitas.*

*Sæpe dissimulare quàm vlcisci satius fuit.
Semper redundat ipse in auctores timor.
Secretè amicos admone, lauda palam.
Spes premij, laboris est solarium.
Stultum est timere quod vitare non potes.
Stultum imperare reliquis qui nescit sibi.
Sæpe oculi & aures vulgi testes sunt mali.
Suspecta semper ornamenta eumentibus.*

*Tam deest auaro quod habet quã quod nõ habet.
Timidus vocat se cautum, parcum sordidus.
Turpis inopia est quæ nascitur de gloria.*

*Veterem ferendo iniuriam inuitas nouam.
Velox consilium sequitur pœnitentia.
Vitium fuit nunc mos est adsentatio.*

FINIS.

C. iij.

De Virtute,
Lucilij ex Lactantio lib. VI. Inſtit. cap. V.

*Virtus, Albine, eſt pretium perſoluere verum,
 Queis inuerſamur, queis viuimus rebus poteſſe.
 Virtus eſt homini ſcire id quod quæque habeat res.
 Virtus ſciri homini rectũ, vtile, quid ſit honeſtum:
 Quæ bona, quæ mala item, quid inutile, turpe, inho-
 Virtus quærendæ finẽ rei ſcire modũque. (neſtum.
 Virtus diuitiis pretium perſoluere poſſe.
 Virtus id dare quod rei ipſa debetur honori.
 Hoſtẽ eſſe atque inimicũ hominũ morũque malorũ:
 Contra defenſorem hominum morũque bonorum.
 Magnificare hos, his bene velle, his viuere amicũ.
 Comoda præterea patriæ prima putare,
 Deinde parentum, tertia iam poſtremáque noſtra.*

SEPTEM GRÆCIÆ SAPIEN-
TVM SENTENTIÆ SEPTENIS
versibus à D. Magno Aufonio
expressæ.

B I A S P R I E N E V S .

*Quenã summa boni? Mēs quæ sibi cõscia recti.
Pernicies hominis quæ maxima? Solus homo alter.
Quis diues? Qui nil cupiat. Quis pauper? Auarus.
Quæ dos matronæ pulcherrima? Vita pudica.
Quæ casta est? De qua mentiri fama veretur.
Quod prudentis opus? Quum possit, nolle nocere.
Quid stulti proprium? Non posse, & velle nocere.*

P I T T A C V S M I T Y L E N A E V S .

*Loqui ignorabit qui tacere nesciet.
Bono probari malo quàm multis malis.
Demens superbis inuidet felicibus.
Demens dolorem ridet infelicium.
Pareto legi quisque legem sanxeris.
Plures amicos resecunda compara.
Paucos amicos rebus aduersis proba.*

C L E O B V L V S L I N D I V S .

*Quanto plus liceat tam libeat minus.
Fortunæ inuidia est inmeritus miser.*

SENTENTIAE.

*Felix criminibus nullus erit diu.
 Ignoscas aliis multa, nihil tibi.
 Parcit quisque malis, perdere vult bonos.
 Maiorum meritis gloria non datur.
 Turpis saepe datur fama minoribus.*

PERIANDER CORINTHIUS.

*Nunquam discrepat vtile à decoro.
 Plus est sollicitus magis beatus.
 Mortem optare malum, timere peius.
 Faxis vt libeat quod est necesse.
 Multis terribilis timeto multos.
 Si fortuna iuuat, caueto tolli.
 Si fortuna tonat, caueto mergi.*

SOLON ATHENIENSIS.

*Dico tum beatam vitam quàm peracta fata sint.
 Par pari iugator coniux: Quicquid inpar, dissidet.
 Non erunt honores vnquam fortuiti muneris.
 Clam coarguas propinquum què palam laudaueris.
 Pulchrius multò parari quàm creari nobilem.
 Certa si decreta sors est, quid cauere proderit?
 Siue sint incerta cuncta, quid timere conuenit?*

CHILO LACEDAEMONIUS.

*Nolo minor me timeat, despiciatque maior.
 Viue memor mortis, vt sis memor & salutis.*

*Tristia cuncta exsuperes aut animo aut amico.
 Tu bene siquid facias, non meminisse fas est.
 Quæ benefacta accipias, perpetuò memento.
 Grata senectus homini quæ parilis iuuentæ.
 Illa iuuenta est grauior quæ similis senectæ.*

THALES MILESIVS.

*Turpe quid ausurus te sine teste time.
 Vita perit, mortis gloria non moritur.
 Quod facturus eris, dicere sustuleris.
 Crux est si metuas vincere quod nequeas.
 Quum verè obiurgas, sic inimice iuuas.
 Quum falsò laudas, tunc & amicè noces.
 Nil nimium satis est. Ne sit & hoc nimium.*

De iisdem septem Sapientibus
 eiusdem Aufonij.

*Chilo cui patria est Lacedæmō, Noscere seipsum.
 Periander, Trepidam moderare Corinthius iram.
 Ex Mitylenæis, Nimium nihil, Pittacus oris.
 Mensuram optimum, ait Cleobulus Lindius, in re.
 Expectare Solon finem docet ortus Athenis.
 Plures esse Bias prauos, quem clara Priene.
 Mileti fugisse Thales vadimonia alumnus.*

De viro bono D. Aufonij Magni Acroasis.

VIR bonus & sapiens, qualem vix repperit vnū
 Millibus è cunctis hominū, consultus Apollo,
 Index ipse sui totum se explorat ad vnguem,
 Quid proceres, vanique ferat quid opinio vulgi
 Securus: mundi instar habens, teres atque rotūdus
 Externæ ne quid labis per leuia sidat.
 Ille, dies quàm longus erit sub sidere Cancri,
 Quantâque nox tropico se porrigit in Capricorno
 Cogitat, & iusto trutinæ se examine pendit.
 Ne quid hiet, ne quid protuberet, angulus æquis
 Partibus vt coeat, nil vt deliret amussis:
 Sit solidum quodcunque subest, nec inania subtus
 Indicet admotus digitis pellentibus ictus.
 Non prius in dulcem declinat lumina somnum
 Omnia quàm longi reputauerit acta diei:
 Quæ prætergressus, quid gestū in tempore, quid non,
 Cur isti factò decus absuit, aut ratio illi?
 Quid mihi præteritum? cur hæc sententia sedit,
 Quàm melius mutare fuit? miseratus egentem
 Cur aliquem fracta persensi mente dolorem?
 Quid volui quod nolle bonum foret? vtile honesto
 Cur malus antetuli? num dicto aut denique vultu
 Perstrictus quisquam? Cur me natura magis quàm
 Disciplina trahit? Sic dicta & facta per omnia

*Ingrediens ortóque à vespere cuncta reuoluens,
Offensus prauis, dat palmam & premia rectis.*

EPICTETICA.

DE O & nature pare.

De omnibus quoad possis benemerere.

Nemini noce.

Aliorum in te iniurias tolera tamquam non tuas.

*Felicitatem in animo sibi bene conscio tráquillóque
reponendam puta.*

Quod tibi deest à teipso mutuare. (stima.

Quæ in te tuáque potestate sunt ad te pertinere exi-

*Cætera quæ extra te tuíque arbitrij & potestatis
non sunt ad te nihil adtinere puta.*

*Quicquid sine culpa tua acciderit æqui boníque
consule.*

*Vtere iis rebus quæ ad vitæ necessitatem dantur,
quasi non vtare: easdémque repetenti Deo, siue
Fortunæ, vt vulgus loquitur, alacriter restitue.*

*Ne postules ea quæ fiunt, arbitrio tuo fieri: sed ita
fieri quæque velis, vt fiunt.*

*In diuina rerum administratione vt & æquissima
& sapientissima, sed & tibi salutari, quamuis
peracerba plerumque videatur, Vtrò & volens
adquiesce.*

Pietatem ex vtilitate ne metire.

*

Variæ lectiones.

- Folio 4. a. ver. 8. *negligere.* b. ver. 14. *illud age quod bonum est.*
 5. a. ver. 2. al. *culpant.*
7. b. ver. 16. *Corporis.* Refertur hic versus Catonis nomine,
 à Vindiciano Comite Archiatrorum in epistolâ ad Valentinianum Imp. quæ Marcelli Exmagist. officiorum Theodosij libro de medicamentis inserta est, additurque argutè fatis, *Ego autem dico, & perito.*
- Ibid. ver. 21. al. *suspendere.*
9. a. ver. 5. & 6. Veterum librorum constans lectio est.
Judicis auxilium sub iniquitate rogato:
Ipsæ etiam leges cupiunt ut iure rogentur.
- Ibid. b. ver. 11. Sic legit Alciatus lib. 4. Par. cap. 13. & explicat.
 veteres libri & excusi habent passim:
Dilige denarium: sed parcè dilige formam,
Quam nemo sanctus nec honestus captat habere.
- ver. 16. al. *imperium.*
10. a. ver. 14. al. *Quid tibi diuitiæ profunt, si pauper abundas?*
11. a. ver. 1. vet. *Cum fortuna tua rerum tibi displicet uni,*
Alterius specta cui sis, &c. al. *cum*
- Cæterum in veteribus quibusdam exemplaribus extat
 & liber quintus Catonis nomine, qui de Ebrietate est,
 sequioris planè scriptoris.
- Quod ad Sententias atinet quæ in antiquis libris Senecæ
 philosopho inscribuntur, non ignoramus quosdam
 esse versus Iambici legibus non satis constantes, quos
 tamen omissos noluimus.
12. b. ver. 4. vet. *Aestate cynædum.*
13. b. v. 8. al. *Bona in parète ** & v. 11. *periclû,* Itēque paulo post.
14. a. ver. 26. al. *Dediscere flere f. est mend.*
 b. ver. 17. *quod sis.*
15. a. ver. vlt. al. *fides ut anima.*
 b. ver. 6. al. *Femine naturam regere desipere omnium est.*
 ver. 10. al. *quem nemo videt.*
16. b. ver. 5. al. *inf. nescit. q. p. superior. al. horret.*
17. a. ver. 7. *plurimi est* al.
 b. ver. 25. *deest in vet. eius.*
18. a. ver. 17. sic vet. *impressi, ruinam.*
21. b. ver. 3. al. *Iudex.* Cætera sunt ex veteribus libris.